

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DTK-4.054.13.2025
Warszawa, 26 stycznia 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 13102 Poseł na Sejm RP pani Pauliny Matysiak, poniżej przedstawiam stosowne informacje.

Na wstępie należy podkreślić, że umocowanie Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej jest zgodne z art. 32 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do pracowników kolejowych i funkcjonariuszy Służby Ochrony Kolei (dalej „SOK”), zachowane zostało prawo do złożenia wniosku o badanie odwoławcze, analogicznie do przepisów ogólnie obowiązujących wszystkich pracowników. Nie zachodzi więc w tym przypadku nierówne traktowanie lub dyskryminacja. Umocowanie Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej jest także zgodne z zasadami legalizmu, określone w art. 92 Konstytucji RP, gdyż rozporządzenia regulujące umocowanie zostały wydane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawach i w celu ich wykonania.

Lekarze, pielęgniarki i psycholodzy realizujący zadania służby Kolejowej Medycyny Pracy, przy wykonywaniu czynności zawodowych są niezależni od Pracodawców, z którymi zostały podpisane umowy, od Pracowników podlegających badaniom profilaktycznym, od przedstawicieli tych Pracowników oraz od innych podmiotów zlecających wykonanie badań, zgodnie z art. 3 ustawy o służbie medycyny pracy.

Kolejowa Medycyna Pracy działa na podstawie art. 27 ust.1 ustawy o służbie medycyny pracy, zgodnie z którym Minister Obrony Narodowej, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Sprawiedliwości oraz Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna tworzą i utrzymują w jednostkach sobie podległych służby wykonujące zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy.

Na podstawie delegacji wynikającej z art. 27 ust. 2 ww. ustawy każdy z wymienionych powyżej Ministrów wydaje rozporządzenia regulujące sposób organizacji, zakres działania oraz kontrolę tych służb. W stosunku do jednostek tworzonych i utrzymywanych przez Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna - Minister właściwy do spraw transportu, wydał odpowiednie rozporządzenia, określające m.in. sposób i tryb wykonywania badań, tworzenia oraz organizacji służb wykonujących zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy, kwalifikacje zawodowe pracowników oraz sposób i tryb kontroli tych służb.

Kolejowy Zakład Medycyny Pracy (będący podstawową jednostką służby medycyny pracy), oraz Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej posiadają właściwe umocowanie prawne jako służba kolejowej medycyny pracy, czyli jedna z resortowych służb, wykonujących zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy, zgodnie z ww. art. 27 ustawy. Podobnie jak w innych resortowych służbach medycyny pracy zarówno badania pierwszorazowe, jak i odwoławcze są wykonywane przez podmioty działające w tym samym resorcie. Takie rozwiązanie wynika ze specyfiki ryzyka zawodowego i specyficznych zadań służby medycyny pracy w tych resortach. W odniesieniu do tych Pracowników badania odwoławcze nie są wykonywane w wojewódzkich ośrodkach medycyny pracy, lecz w jednostkach odwoławczych wskazanych w przepisach resortowych. Specyfika służby kolejowej medycyny pracy jest związana w szczególności z bezpieczeństwem ruchu kolejowego w części zależnej od stanu zdrowia pracownika, dlatego też badania odwoławcze są wykonywane w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

Umocowanie Centrum jako jednostki odwoławczej i pełniącej funkcję kontrolną zostało określone w niżej wymienionych przepisach:

- Rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r., w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 607);
- Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu tworzenia i organizacji służb wykonujących zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy w Polskich Kolejach Państwowych Spółka Akcyjna, kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących te zadania oraz szczegółowego sposobu i trybu kontroli tych służb (Dz.U. Nr 104, poz. 606);
- Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2024 r., poz. 780);
- Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze Straży Ochrony Kolei, zasad oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz trybu i jednostek uprawnionych do orzekania o tej zdolności (Dz. U. z 2023 r., poz. 1444).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 sierpnia 2010 r. w sprawie służby medycyny pracy w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej (Dz. U. Nr 187, poz. 1257), poradnie badań profilaktycznych działają jako jednostki podstawowe, natomiast zadania w zakresie orzecznictwa lekarskiego realizują wojskowe komisje lekarskie. Poradnie Medycyny Pracy zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra wykonują zadania określone w ustawie o służbie medycyny pracy oraz w aktach wykonawczych dla wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy.

Kontrolę badań profilaktycznych przeprowadzają odpowiednio poradnie medycyny pracy lub Wojskowe Instytuty w dziedzinie medycyny pracy. Dodatkowo, zgodnie z § 11 pkt 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie utworzenia wojskowych komisji lekarskich, określenia ich siedzib, filii, zasięgu działania oraz właściwości (Dz. U. z 2024 r., poz. 1813), do właściwości Centralnej Wojskowej Komisji Lekarskiej w Warszawie należy rozpatrywanie odwołań od orzeczeń rejonowych wojskowych komisji lekarskich.

Według rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie służby medycyny pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 53), poradnie badań profilaktycznych są jednostkami podstawowymi, a poradnie medycyny pracy wykonują zadania określone w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy dla wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy. Kontrola działalności poradni badań profilaktycznych dokonywana jest przez odpowiednie poradnie medycyny pracy.

Analogiczne rozwiązania przyjęto, w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu tworzenia i organizacji służb wykonujących zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy w Polskich Kolejach Państwowych Spółka Akcyjna (Dz. U. Nr 104, poz. 606). W dokumencie określono m.in. kwalifikacje zawodowe pracowników realizujących te zadania oraz szczegółowy sposób organizacji jednostek służby medycyny pracy i trybu kontroli tych służb. Określono również, że służbę kolejowej medycyny pracy tworzą Kolejowy Zakład Medycyny Pracy, będący podstawową jednostką służby medycyny pracy oraz Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej. Kontrolę służby kolejowej medycyny pracy polegającą na ocenie prawidłowości trybu, zakresu, częstotliwości i jakości badań profilaktycznych oraz wydawania i dokumentowania orzeczeń lekarskich oraz sposobu sprawowania opieki profilaktycznej, wykonuje Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

Dodatkowo należy podkreślić, że zgodnie z wydanym na podstawie Kodeksu Pracy rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie Pracy (Dz. U. z 2023 r., poz. 607), podmiotami odwoławczymi są według zasad ogólnych wojewódzkie ośrodki medycyny pracy właściwe ze względu na miejsce świadczenia pracy lub siedzibę jednostki organizacyjnej, w której jest zatrudniony pracownik, ale jeśli odwołanie dotyczy orzeczenia lekarskiego wydanego przez Kolejowy Zakład Medycyny Pracy, podmiotem odwoławczym jest Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

Stanowisk kolejowych dotyczą odrębne przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2024, poz. 780). Dla tych stanowisk badania odwoławcze są przeprowadzane w komisjach lekarskich w siedzibach Kolejowych Ośrodków Medycyny Pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy, a w przypadku, gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym, badanie odwoławcze jest przeprowadzane przez komisję lekarską w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

Z powyższego zestawienia przepisów wynika, że zarówno Kolejowy Zakład Medycyny Pracy, jak i Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej posiadają właściwe umocowanie prawne jako służba kolejowej medycyny pracy, czyli jedna z resortowych służb, wykonujących zadania odpowiednie do zadań służby medycyny pracy.

Zgodnie z danymi statystycznymi, dotyczącymi badań odwoławczych funkcjonariuszy SOK w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej, ponad połowa tych badań zakończyła się wydaniem orzeczenia o zdolności do służby na danym stanowisku, co dowodzi niezależności procedur orzeczniczych prowadzonych przez komisje lekarskie w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

Odnosząc się do pytania o strukturę organizacyjną uprzejmie informuję, że zgodnie z Regulaminem organizacyjnym PKP S.A. Oddziału Kolejowa Medycyna Pracy, komórkami organizacyjnymi działalności podstawowej Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy są Kolejowe Ośrodki Medycyny Pracy w Warszawie, Lublinie, Krakowie, Katowicach, Gdańsku z siedzibą w Sopocie, Wrocławiu, Poznaniu i Szczecinie. W ich strukturze funkcjonują przychodnie i punkty badań profilaktycznych, pracownie psychologii pracy oraz poradnie medycyny pracy. Lekarze uprawnieni i lekarze specjaliści oraz psychologowie wykonujący badania posiadają odpowiednie, określone w przepisach kompetencje i kwalifikacje, zapewniające kompleksową realizację zadań medycyny pracy.

W skład struktury organizacyjnej Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej wchodzi: poradnia medycyny pracy, pracownia psychologii pracy, poradnia laryngologiczna, poradnia okulistyczna oraz ośrodek szkolenia i informacji. Do zadań Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej należy w szczególności: orzekanie w przypadku odwołań od orzeczeń wydanych przez Kolejowy Zakład Medycyny Pracy; orzekanie w przypadku odwołań od orzeczeń komisji lekarskich, gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym; orzekanie w przypadku odwołań od orzeczeń lekarskich w związku z badaniem funkcjonariuszy SOK; przeprowadzanie badań psychologicznych, gdy pracownik uczestniczył w poważnym wypadku kolejowym; przeprowadzanie kontroli w Kolejowym Zakładzie Medycyny Pracy; prowadzenie przeszkoleń lekarzy i psychologów dla potrzeb badań pracowników zatrudnionych na stanowiskach związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego; udzielanie konsultacji oraz przygotowywanie i upowszechnianie zaleceń dotyczących postępowania lekarskiego w stosunku do pracowników zatrudnionych w transporcie kolejowym.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne korzysta z zaleceń dotyczących postępowania lekarskiego w stosunku do pracowników poddanych określonym narażeniom, upowszechnianych przez instytuty badawcze w dziedzinie medycyny pracy, a w odniesieniu do osób zatrudnionych w transporcie kolejowym także przez Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej. Oznacza to, że w odniesieniu do transportu kolejowego zalecenia wydawane przez Centrum zostały zrównane z zaleceniami instytutów badawczych w dziedzinie medycyny pracy.

Zgodnie z aktualnymi zaleceniami Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej, badania okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach w transporcie kolejowym (gdzie wyróżnikiem jest m.in. praca na torach i w pojazdach kolejowych), należy wykonywać maksymalnie co 3 lata. Stanowiska te, jako bardziej ogólną kategorię, należy odróżnić od stanowisk wymienionych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021

r., w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 780), zgodnie z którym badania okresowe są wykonywane co 2 lata albo raz w roku, zależnie od rodzaju stanowiska lub wieku pracownika. Wymagania zdrowotne dla pracowników kolejowych są obecnie zrównane ze złagodzonymi wymaganiami dla maszynistów, zgodnie z Dyrektywą 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej. W takiej sytuacji, uzasadnione jest wykonywanie badań okresowych funkcjonariuszy SOK co 3 lata albo co 2 lata, w zależności od wieku funkcjonariusza.

Zgodnie z danymi statystycznymi w latach 2019-2024 odnotowano skrócenie terminów badań okresowych funkcjonariuszy SOK w odniesieniu do 15% przypadków. Każdy przypadek był traktowany indywidualnie, a skrócenie terminu było odpowiednio uzasadnione, w szczególności w odniesieniu do stanu zdrowia funkcjonariusza i czynników występujących w jego środowisku pracy. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze straży ochrony kolei, zasad oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz trybu i jednostek uprawnionych do orzekania o tej zdolności (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1444), możliwe jest wyznaczenie wcześniejszego terminu badań okresowych, jeżeli orzekający lekarz uprawniony uzna to za niezbędne dla prawidłowej oceny zdolności fizycznej i psychicznej badanego.

Należy także pamiętać o zawieszeniu wykonywania badań w związku z pandemią COVID-19 w latach 2020 - 2021, co skutkowało ustawowym przedłużeniem ważności badań okresowych, a po ponownym uruchomieniu wykonywania badań wyznaczeniem następnych terminów, umożliwiających przywrócenie odpowiednich czasokresów badań przed pandemią.

W latach 2022-2025 Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej przeprowadziło 31 kontroli w przychodniach badań profilaktycznych i pracowniach psychologii pracy Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy, przy czym należy pamiętać o ustawowym zawieszeniu wykonywania badań, a tym samym ograniczeniu możliwości prowadzenia kontroli w latach 2020 - 2021 ze względu na ogłoszony stan epidemii COVID-19.

Jednocześnie informuję, że Kolejowa Medycyna Pracy podlega na bieżąco licznym kontrolom zewnętrznym, prowadzonym zależnie od właściwości kontroli przez Urząd Transportu Kolejowego, Państwową Inspekcję Sanitarną, wojewódzkie ośrodki medycyny pracy i urzędy marszałkowskie, czego dowodem są odpowiednie protokoły pokontrolne.

Wszystkie zalecenia pokontrolne Centrum Naukowego Medycyny Kolejowej oraz ww. urzędów i instytucji były i są realizowane w wyznaczonych terminach.

Sprzęt niezbędny do przeprowadzania określonych w obowiązujących przepisach badań specjalistycznych i psychologicznych jest regularnie modernizowany oraz na bieżąco nadzorowany, legalizowany i kalibrowany, zgodnie z przepisami ogólnymi oraz wskazaniami producentów, czego dowodem są wpisy związanej z tym dokumentacji technicznej.

Kolejowa Medycyna Pracy na bieżąco przyjmuje uwagi dotyczące jakości usług, indywidualnej oceny wizyty, dodatkowo przeprowadzane są cykliczne ankiety wśród osób badanych. Dane są poddawane analizie w celu stałego podnoszenia jakości świadczonych

usług. Cyklicznie odbywają się również konsultacje ze stroną społeczną zgodnie ze statutową reprezentacją Związków Zawodowych między innymi Związkami Zawodowymi Maszynistów, Federacją Związków Zawodowych Kolejarzy, Związkiem Dyżurnych Ruchu oraz NSZZ Solidarność.

Z wyrazami szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Piotr Malepszak

Podsekretarz Stanu